

Handbok för granskning av utländska anbudsgivares uppgifter

Programmet för verkningsfull offentlig upphandling

1. Handbokens innehåll och syfte	4
1.1 Bakgrund till handboken.....	6
2. Krav enligt upphandlingslagen.....	7
2.1 Utredning av obligatoriska och av prövning beroende grunder för uteslutning gällande utländska företag	9
2.2 Obligatoriska grunder för uteslutning	10
2.2.1 Konstaterande av obligatoriska grunder för uteslutning	10
2.3 Av prövning beroende grunder för uteslutning	11
2.3.1 Konstaterande av av prövning beroende grunder för uteslutning gällande utländska företag	11
3. Utredningsskyldighet och anlitande av utländsk arbetskraft enligt beställaransvarslagen	14
3.1. Utredning av kraven enligt beställaransvarslagen	15
3.2 Skyldigheter vid anlitande av utländsk arbetskraft	19
4. Sammanfattning.....	23
Bilaga	25
Bilaga 1: Tabell	26

Publicerad 10/2023

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KUNTA
LIITTO

Kommun-
förbundet

1. Handbokens innehåll och syfte

När den upphandlande enheten utarbetar en anbudsförfrågan ställer den krav på anbudsgivarna eller anbudssökandena i syfte att säkerställa anbudsgivarens förmåga att klara av upphandlingen. Dessa krav kan vara antingen lämplighetskrav eller minimikrav på föremålet för upphandlingen.

Innehållet i lämplighetskraven fastställs i upphandlingslagen (1397/2016). Denna handbok fokuserar på dessa krav och närmare bestämt på hur utländska företag uppfyller lämplighetskraven samt på hur en offentlig upphandlande enhet kan försäkra sig om ett utländskt företags lämplighet i Finland. I det första avsnittet av den tvådelade handboken ligger fokus på kraven enligt upphandlingslagen medan det andra avsnittet fokuserar på hur man uppfyller och verifierar kraven enligt beställaransvarslagen.

Lämplighetskraven i upphandlingslagen överlappar delvis skyldigheterna i lagen om beställaransvar (1233/2006), så dessa krav behandlas närmare i avsnittet om beställaransvar.

Fullgöranderapport och tjänst för beställaransvar

I den fullgöranderapport (VHS) som Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi utarbetat sammanställs de viktigaste myndighetsuppgifterna. Myndighetsaktörer får tillgång till rapporten via elektroniska system för konkurrensutsättning och den kan användas som en del av bedömningen av anbudsgivarnas behörighet. Rapporten är dock långt ifrån alltid tillräcklig när det gäller utländska företag.

Tilaajavastuu.fi är en tjänst som ägs av privata företag och organisationer och där man kan utreda om företagets utredningar uppfyller kraven enligt beställaransvarslagen. Tjänsten används i stor utsträckning av företag som är registrerade i Finland, men det finns oftast inga uppgifter om utländska företag. I tjänsten är det möjligt att få en "Pålitlig Partner"-rapport.

Enligt upphandlingslagen ska den upphandlande enheten kontrollera att beställaren har [preliminär behörighet](#) vad gäller teknisk prestanda och yrkesmässiga kvalifikationer innan anbudsgivaren godkänns för jämförelsen av anbud. Vid upphandlingar som överstiger [EU-tröskelvärdena](#) kontrolleras anbudsgivarens preliminära behörighet med ESPD-blanketten, som numera har integrerats i de elektroniska systemen för konkurrensutsättning. Vid övriga upphandlingar kontrolleras den preliminära behörigheten vanligtvis med en lista över lämplighetskrav som den upphandlande enheten utarbetat och som anbudsgivaren försäkrar att anbudsgivaren uppfyller när anbudet lämnas in. Den slutliga behörigheten kontrolleras genom dokument eller i offentliga eller kommersiella tjänster för att kontrollera fullgörande av skyldigheter.

Tjänster som samlar information har under de senaste åren blivit det vanligaste sättet att kontrollera anbudsgivarnas slutliga behörighet. I fråga om utländska anbudsgivare innehåller tjänsterna för att kontrollera fullgörande av skyldigheter ofta inte de uppgifter som krävs, så den upphandlande enheten bör kontrollera behörigheten i de dokument som anbudsgivaren lämnar in. Längre fram i den här handboken fokuserar vi på granskningen av dessa dokument och verifieringen av att kraven uppfylls. Den praktiska texten innehåller många olika förteckningar, minneslistor och infoboxar. I texten finns dessutom många hyperlänkar som har blå färg. Genom att klicka på dem hittar läsaren mer information om ärendet i fråga. I slutet av handboken finns en förteckning över de dokument som de anbudsländer som är vanligast i Finland använder vid tidpunkten för utarbetandet av denna utredning. Det är värt att notera att intyg som utfärdas i olika länder ibland ändras, så förteckningen över dokument måste uppdateras regelbundet.

1.1 Bakgrund till handboken

Den här handboken är en del av verkställandet av den nationella upphandlingsstrategin. Strategin har utarbetats inom ramen för finansministeriets och Finlands Kommunförbunds gemensamma program för verkningsfull offentlig upphandling, som har i uppgift att sammanställa åtgärder för att utveckla effekterna av offentliga upphandlingar. Strategin verkställs i ett omfattande öppet samarbete som genomsyrar hela landet och överskrider organisationsgränserna.

Handboken anknyter till ett delområde i den nationella upphandlingsstrategin som främjar den ekonomiska hållbarheten i offentliga upphandlingar. I programmet för verkningsfull offentlig upphandling har åtgärden angetts på följande sätt: "Arbetet med att ta reda på uppgifter om utländska företag utvecklas och förenhetligas". Målet med åtgärden är att ta fram anvisningar som beskriver processen för att ta reda på uppgifter om anbudsgivare utanför Finlands gränser och innehållet i de viktigaste ländernas registeruppgifter.

2. Krav enligt upphandlings- lagen

Den upphandlande enheten säkerställer genom lämplighetskraven varuleverantörens, tjänsteproducentens eller entreprenörens förmåga att genomföra upphandlingen. Den upphandlande enheten kan fastställa lämplighetskrav för anbudsgivare och anbudssökande (nedan i texten anbudsgivare) i syfte att säkerställa att anbudsgivaren har tillräcklig kompetens och tillräckliga resurser för att klara av den offentliga upphandlingen. Det kan ställas krav på anbudssökandenas finansiella och ekonomiska situation, tekniska prestanda och yrkesmässiga kvalifikationer. I en situation där anbudsgivaren inte uppfyller ett eller flera av de krav som fastställts ska anbudsgivaren uteslutas ur anbudsförfarandet.

I praktiken finns det tre typer av lämplighetskrav: 1) obligatoriska krav, 2) av prövning beroende krav och 3) krav gällande leverantörens prestatanda. Vid fastställandet av lämplighetskrav för anbudsgivarna ska upphandlingens art och värde beaktas. Krav som berör innehållet i anbudsförfrågan eller villkoren för upphandlingsförfarandet bör stå i ett lämpligt förhållande till upphandlingens art.

De krav som fastställts ska i stor utsträckning vara desamma för olika anbudsgivare oberoende av anbudsgivarens storleksklass, placeringsland eller organisationsform. I fråga om utländska anbudsgivare finns ett omfattande undantag som gäller länder som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller som inte har ett GPA-avtal ([länk: Government Procurement Agreement](#)) med Europeiska unionen. Anbudsgivare från länder som står utanför handelsavtalen omfattas således inte av samma upphandlingsregler.

Avtal om offentlig upphandling (GPA-avtal)

EU:s medlemsländer har anslutit sig till WTO:s avtal om offentlig upphandling (GPA), som är det viktigaste internationella avtalet om offentlig upphandling. Utöver EU-länderna omfattas följande 19 länder av GPA-avtalet: Armenien, Australien, Kanada, Taiwan, Hongkong (Kina), Island, Israel, Japan, Liechtenstein, Montenegro, Moldavien, Nederländerna för Aruba, Norge, Nya Zeeland, Sydkorea, Singapore, Schweiz, Ukraina och Förenta staterna.

Företag i de länder som omfattas av GPA-avtalet kan delta i offentliga konkurrensutsättningar i andra medlemsländer och företag i avtalsländerna ska behandlas jämlikt.

2.1 Utredning av obligatoriska och av prövning beroende grunder för uteslutning gällande utländska företag

Vid EU-upphandlingar godkänns en ifylld ([ESPD-blankett \(länk\)](#)) från finländska och utländska företag som preliminär behörighetsutredning. Om en utländsk anbudsgivare vinner anbudsförfarandet eller blir vald till den andra delen av ett förfarande i två skeden, ska den upphandlande enheten kontrollera anbudsgivarens slutliga behörighet. I praktiken kontrollerar den upphandlande enheten att de uppgifter som angetts är korrekta utifrån dokumenten.

I fråga om utländska anbudsgivare godkänns i de flesta fall som bevis på behörighet de utredningar som beviljats i det land där anbudsgivaren är belägen och som är förenliga med lagstiftningen i landet i fråga. Det kan vara svårt för den upphandlande enheten att kontrollera vilka utredningar som är godtagbara i olika länder. För detta ändamål har EU-kommissionen ett online-verktyg för tillhandahållande av intyg och certifikat ([länk: e-Certis](#)), med hjälp av vilket de upphandlande enheterna får information om vilka dokument och intyg som ofta behövs i upphandlingsförfarandena i alla EU-medlemsländer, i ett kandidatland (Turkiet) samt i tre EES-länder (Island, Liechtenstein och Norge). Online-verktyget innehåller de vanligaste intygen och dokumenten som krävs av de upphandlande enheterna.

Verktyget e-Certis

Tips vid användning av verktyget e-Certis:

- I tjänsten kan väljas ett visst land, varvid endast de utredningar som berör landet syns.

I e-Certis kan väljas olika kategorier, till exempel landsspecifika kriterier, instans som utfärdat utredningen och intyg/bevis.

- Under punkten landsspecifika kriterier (criteria) hittas kraven i olika länders lagstiftning. Denna punkt är dock inte särskilt användbar då man försöker kontrollera vilket intyg som ska godkännas i respektive land för att uppfylla ett visst kriterium.
- Under punkten för utfärdare av utredningen (issuers) visas de instanser som utfärdat intygen. Till exempel i fråga om Finland utfärdar Skatteförvaltningen skatteskuldssintyg. Denna punkt är användbar om man behöver kontrollera vilken instans som har utfärdat intyget. I vissa fall finns också modeller för hur intyget ska se ut.
- Under punkten intyg/bevis (evidence) hittas de intyg eller bevis på basis av vilka vissa lämplighetskriterier verifieras i olika länder. Det är bra att observera att alla länder inte utfärdar alla intyg, utan för en del av kriterierna kan till exempel gälla en "self-declaration", det vill säga en av anbudsgivaren fritt formulerad utredning om hur lämplighetskravet tillgodoses.

2.2 Obligatoriska grunder för uteslutning

Den upphandlande enheten är ovillkorligt skyldig att ur anbudsförfarandet utesluta en anbudssökande, anbudsgivare eller underleverantör som omfattas av någon av de obligatoriska grunderna för uteslutning som listas i 80 § i upphandlingslagen.

Den upphandlande enheten är också skyldig att i vilket skede av upphandlingsförfarandet som helst utesluta en anbudssökande, anbudsgivare eller underleverantör om det framgår att det på grund av de åtgärder som aktören vidtagit eller underlåtit att vidta föreligger en obligatorisk grund för uteslutning. Grunden kan ha uppkommit antingen före eller under upphandlingsförfarandet.

De obligatoriska grunderna för uteslutning är följande:

- Givande av muta enligt 16 kap. 13 § i strafflagen (39/1889), grovt givande av muta enligt 16 kap. 14 §, givande av muta åt riksdagsledamot enligt 16 kap. 14 a § eller grovt givande av muta åt riksdagsledamot enligt 16 kap. 14 b §.
- Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet enligt 17 kap. 1 a § i strafflagen.
- Människohandel enligt 25 kap. 3 § i strafflagen eller grov människohandel enligt 25 kap. 3 a §.
- Skattebedrägeri enligt 29 kap. 1 § i strafflagen samt grovt skattebedrägeri enligt 29 kap. 2 §, arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri enligt 29 kap. 4 a §, grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri enligt 29 kap. 4 b §, subventionsbedrägeri enligt 29 kap. 5 § eller grovt subventionsbedrägeri enligt 29 kap. 6 § eller subventionsmissbruk enligt 29 kap. 7 §.
- Givande av muta i näringsverksamhet enligt 30 kap. 7 § i strafflagen, grovt givande av muta i näringsverksamhet enligt 30 kap. 7 a §, tagande av muta i näringsverksamhet enligt 30 kap. 8 § eller grovt tagande av muta i näringsverksamhet enligt 30 kap. 8 a §.
- Penningtvätt enligt 32 kap. 6 § i strafflagen, grov penningtvätt enligt 32 kap. 7 §, stämpling till grov penningtvätt enligt 32 kap. 8 § eller penningtvätt av oaktsamhet enligt 32 kap. 9 §.
- Brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § i strafflagen samt förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 2 §, ledande av terroristgrupp enligt 34 a kap. 3 §, främjande av en terroristgrupps verksamhet enligt 34 a kap. 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 34 a kap. 4 c § eller finansiering av terrorism enligt 34 a kap. 5 §.

2.2.1 Konstaterande av obligatoriska grunder för uteslutning

Obligatoriska grunder för uteslutning ska utredas både i fråga om sammanslutningen (bolaget) och sammanslutningens väsentliga personal. De obligatoriska grunderna för uteslutning kan i fråga om finländska företag i allmänhet kontrolleras med ett straffregisterutdrag som Rättsregistercentralen beviljar för upphandlingar. I fråga om utländska företag kan detta dock i allmänhet inte användas.

Vad gäller utredningar som krävs om personalen är personens boningsort väsentlig. Om personen är officiellt bosatt i Finland begärs som intyg en utredning om brottslig bakgrund som beviljas av Rättsregistercentralen för offentlig upphandling.

Om personen bor i något annat land ska den utredning som används i landet i fråga godkännas. I en del länder inom EES-området beviljas ingen utredning för upphandlingar, utan som utredning räcker personens löfte om att personen i fråga inte har gjort förseelser enligt de obligatoriska grunderna för uteslutning. Utredningen i fråga ska godkännas om den är en utredning som används i det land där personen bor.

I tjänsten e-Certis finns information om utredningar som används i olika länder. Den upphandlande enheten kan också bli tvungen att utreda vilka utredningar som används i olika länder till exempel genom att söka på internet. I slutet av handboken finns en lista över utredningar som används i vissa länder. [Läs mer här \(på finska\)](#).

2.3 Av prövning beroende grunder för uteslutning

I 81 § i upphandlingslagen föreskrivs om så kallade av prövning beroende grunder för uteslutning, på basis av vilka den upphandlande enheten har möjlighet att ur anbudsförfarandet utesluta en leverantör med försämrade leveransförmåga eller som annars inte kan anses vara tillförlitlig.

Genom att utnyttja de av prövning beroende grunderna för uteslutning kan man minska de ekonomiska riskerna eller andra risker i anslutning till genomförandet av upphandlingen som beror på att leverantören har en svag ekonomisk ställning.

Möjligheten till uteslutning kan användas i vilket skede av upphandlingsförfarandet som helst, om det framgår att anbudssökanden eller anbudsgivaren omfattas av en sådan av prövning beroende grund för uteslutning som avses i lagrummet.

2.3.1 Konstaterande av av prövning beroende grunder för uteslutning gällande utländska företag

Utredning om rätten att utöva yrkes- eller näringsverksamhet

I fråga om finländska aktörer finns företagets registeruppgifter vanligtvis i registertjänsten för företagsinformation ([länk: FODS](#)). Vad gäller utländska aktörer ska den upphandlande enheten godkänna ett utdrag ur registertjänsten i företagets registreringsland.

Alla länder har inte ett register som motsvarar FODS och därför ska man i fråga om företag som är registrerade i dessa länder godkänna en utredning som är förenlig med lagstiftningen i etableringslandet, till exempel en försäkran under ed eller en anmälan om näringsverksamhet.

Exempel på utredningar om yrkes- och näringsverksamhet:

- intyg från yrkes- eller näringsregistret
- försäkran under ed eller intyg över näringsverksamhet
- näringstillstånd eller intyg över medlemskap i en organisation.

Ekonomisk och finansiell ställning

Den upphandlande enheten kan i anbudsförfrågan ställa krav som berör lönsamheten och den finansiella ställningen. Dessa kan gälla till exempel kreditvärdighet, ansvarsförsäkring, omsättning eller förhållandet mellan tillgångar och skulder.

Bevis på anbudssökandens eller anbudsgivarens ekonomiska och finansiella ställning kan utgöras av ett eller flera av de [dokument](#) som anges i bilaga D i upphandlingslagen.

Om en anbudssökande eller anbudsgivare av godtagbara skäl inte kan lämna de dokument som den upphandlande enheten begär, får anbudssökanden eller anbudsgivaren redogöra för sin ekonomiska och finansiella ställning med hjälp av något annat dokument som den upphandlande enheten godtar.

I bilaga D till upphandlingslagen finns dock ingen uttömmande förteckning över de dokument som anbudssökanden eller anbudsgivaren ombeds lägga fram för att utreda huruvida kraven gällande den ekonomiska och finansiella ställningen uppfylls. Den upphandlande enheten kan alltså också ställa sådana krav gällande den ekonomiska och finansiella ställningen som inte kan utredas med hjälp av de dokument som räknas upp i bilagan. I praktiken innebär detta dock för utländska företag att den upphandlande enheten i dessa fall som ersättande bevis också ska godkänna en utredning eller ett intyg enligt företagets etableringsland.

Teknisk prestanda och yrkesmässiga kvalifikationer

Den upphandlande enheten kan ställa krav för att säkerställa att anbudssökandena och anbudsgivarna har de personalresurser och tekniska resurser samt den erfarenhet som krävs för att fullgöra upphandlingskontraktet. Dessutom kan den upphandlande enheten kräva att tillräcklig erfarenhet påvisas genom hänvisning till tidigare fullgjorda kontrakt (anbudsgivarens referenser).

Minimikraven gällande teknisk prestanda och yrkesmässig kompetens ska dock kopplas till anbudssökandens eller anbudsgivarens möjligheter att genomföra upphandlingen. Kraven måste vara öppna, icke-diskriminerande och förenliga med proportionalitetsprincipen.

De krav som de upphandlande enheterna ställer kan gälla till exempel

- anbudssökandenas och anbudsgivarnas tidigare erfarenhet av kontrakt som liknar den entreprenad, tjänst eller varuleverans som är föremål för upphandlingen
- utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer hos anbudssökandens eller anbudsgivarens ledning eller de personer som ansvarar för utförandet av tjänsten eller entreprenaden
- anbudssökandens eller anbudsgivarens tekniska organ
- kvalitetssäkringsåtgärder
- krav på produktionskapaciteten.

3. Utrednings- skyldighet och anlitande av ut- ländsk arbets- kraft enligt beställarans- varslagen

3.1. Utredning av kraven enligt beställaransvarslagen

Lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (nedan beställaransvarslagen) ska tillämpas på utländska avtalsparter när det avtalade arbetet utförs i Finland. Beställaransvarslagen tillämpas på arbete som utförs i Finland inom alla branscher och den gäller både privata och offentliga aktörer.

Arbetstagarna hos en utredningsskyldig utländsk avtalspart ska arbeta i beställarens arbetslokaler eller på beställarens arbetsställen. I avtal i anslutning till byggande gäller utredningsskyldigheten dock även avtalspartner vars arbetstagare inte kommer att arbeta i beställarens arbetslokaler eller på beställarens arbetsställen.

Varuleverantörer omfattas inte av utredningsskyldigheten, förutom om leveransen innefattar installation. Vid leveranser som innefattar installation ska utredningar enligt beställaransvarslagen inhämtas.

Beställaren ansvarar för att skaffa utredningarna enligt beställaransvarslagen av sina avtalspartner och producenten för att kontrollera sina avtalspartner. Beställaren kan kräva att uppgifterna om avtalspartnern lämnas på ett språk som beställaren förstår. Vid behov ska utredningarna översättas till ett språk som beställaren förstår. De utredningar som inhämtats ska förvaras i minst två år efter att arbetet har avslutats.

Definition av utländskt företag

Ett utländskt företag är ett bolag eller en annan juridisk enhet som har grundats enligt den interna lagstiftningen i sitt hemland för att bedriva näringsverksamhet och som antecknats i registren i staten i fråga. Om ett utländskt företag har registrerats i Företags- och organisationsdatasystemet i Finland, har som företagsform angetts "Utländskt samfund".

En utländsk näringsidkares filial är inte en självständig juridisk person. Med en utländsk näringsidkares finländska filial avses en sådan del av en utländsk sammanslutning eller stiftelse som bedriver fortlöpande affärs- eller yrkesverksamhet i Finland från ett fast verksamhetsställe i Finland i den utländska sammanslutningens eller stiftelsens namn och för dess räkning. Om en sådan filial har ingått ett avtal för en utländsk näringsidkares räkning, är den avtalspart som avses i beställaransvarslagen alltid den utländska näringsidkaren och inte dennes filial. Utredningar enligt beställaransvarslagen ska alltså inhämtas från denna utländska näringsidkare. Finländska filialer har införts i Företags- och organisationsdataregistret (FODS) och i filialens finländska handelsregisterutdrag kan kontrolleras vilken utländsk näringsidkares filial det är fråga om.

Mer information om företags- och organisationsdataregistret finns bland annat [här](#).

När ska beställaransvarsutredningar skaffas?

Utredningar om utländska avtalsparter ska inhämtas innan avtalet godkänns. De inhämtade utredningarna får inte vara äldre än tre månader när avtalet ingås.

Utredningsskyldighet föreligger inte om avtalets varaktighet i fråga om hyrd arbetskraft är högst 10 arbetsdagar eller underleverantörsavtalets värde underskrider 9 000 euro (moms 0 %). Vid beräkningen av gränsvärdet tas hela avtalets värde med. I avtal som gäller transporter beaktas endast den andel av arbetet som utförs i Finland.

Om avtalet är i kraft längre än 12 månader, ska beställarens avtalspart lämna in åtminstone skatte- och pensionsintyg till beställaren med 12 månaders mellanrum under avtalsförhållandet. Avtalsparten kan uppfylla sina skyldigheter till exempel genom att lägga fram en Pålitlig Partner-rapport, som inbegriper utredningarna i fråga (se Infobox, sidan 5)..

Utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen omfattar:

1. Registeranteckningar

Beställaren ska utreda vilka uppgifter gällande skatteregister om ett utländskt företag det är möjligt att få från ursprungslandet. I regel ska man begära ett intyg över att företaget är infört i registret över mervärdesskattskyldiga.

Om företaget är registrerat i Finlands skatteregister, det vill säga företaget har ett FO-nummer, ska uppgifter om registeranteckningar också inhämtas i Finland. Läs mer [här](#).

2. Ett handelsregisterutdrag eller motsvarande uppgifter som erhållits från handelsregistret på något annat sätt

Handelsregisterutdraget ska skaffas från avtalspartens registreringsland. Om avtalsparten inte hör till handelsregistret ska beställaren begära en utredning om varför avtalsparten inte är skyldig att höra till handelsregistret.

3. Utredning om skattebetalning

En utredning om betalning av skatter ska inhämtas från avtalspartens ursprungsland. Om ett utländskt företag har ett FO-nummer i Finland vid tidpunkten då avtalet ingås, ska beställaren inhämta en utredning om betalning av skatter både i företagets hemland och i Finland.

4. Utredning om tecknande av pensionsförsäkring och betalning av pensionsförsäkringsavgifter

Avtalsparten ska lägga fram något av följande intyg:

- Intyg över pensionsförsäkring för arbetstagarna från Finland, om arbetstagaren har en pensionsförsäkring i Finland.
- A1-intyg för utstationerade arbetstagare (EU-/EES-länder + Schweiz).
- Intyg över land för social trygghet för en utstationerad arbetstagare (Australien, Chile, Sydkorea, Indien, Israel, Japan, Kanada, Kina, Quebec eller USA).
- Försäkring från ursprungslandet för arbetstagare som utstationerats från ett annat land, om arbetet pågår högst i två år. Om kommenderingen varar över två år behövs ett pensionsförsäkringsintyg för arbetstagare från Finland.

Närmare information om pensionsförsäkringar finns på Pensionsskyddscentralens [webbplats](#).

5. Redogörelse för vilket kollektivavtal som ska tillämpas på arbetet eller för de centrala anställningsvillkoren

Som utredning över vilket kollektivavtal som tillämpas räcker en utredning som avtalsparten själv utarbetat. Utredningen ska ges skriftligen, undertecknad och daterad.

Vid arbete som utförs i Finland ska i regel åtminstone bestämmelserna i det allmänt bindande kollektivavtalet för branschen iakttas. De centrala anställningsvillkoren ska utredas i det fall att inget tillämpligt kollektivavtal har fastställts för branschen. Om avtalsparten meddelar att den tillämpar något annat kollektivavtal än det som tillämpas i Finland, ska beställaren utreda om det täcker Finlands miniminivå. Anställningsvillkoren för utländska avtalsparter ska bedömas som en helhet.

Mer information om arbetsvillkoren för utländska arbetstagare finns på arbetarskyddsförvaltningens [webbplats](#).

6. Redogörelse för hur företagshälsovården är ordnad

En utländsk arbetsgivare ska ordna företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård i Finland för arbetstagare som arbetar i Finland. Företagets företagshälsovård som ordnas enbart i hemlandet är inte tillräcklig. Utredningen om hur företagshälsovården ordnas ska ges skriftligen, undertecknad och daterad. Alternativt kan tjänsteproducentens intyg över hur företagshälsovården ordnas i Finland läggas fram.

7. Intyg över giltig olycksfallsförsäkring (gäller endast byggverksamhet)

Avtalsparten ska lägga fram något av följande intyg:

- Intyg över giltig olycksfallsförsäkring i Finland.
- A1-intyg för utstationerade arbetstagare (EU-/EES-länder + Schweiz).
- Intyg över land som ingått en överenskommelse om social trygghet för utstationerade arbetstagare (ingår endast i avtal med Israel och Quebec).

Närmare information om olycksfallsförsäkringar finns på Olycksfallsförsäkringscentralens [webbplats](#).

Med utstationerad arbetstagare avses en arbetstagare som vanligen arbetar i en annan stat än Finland och som en arbetsgivare som är etablerad i en annan stat och bedriver betydande verksamhet i staten i fråga skickar till Finland för tillfälligt arbete under en begränsad tid.

Skriftligt krav

Beställaren ska när avtalet ingås förutsätta att den andra avtalsparten lämnar in intyg över hur den sociala tryggheten för arbetstagarna bestäms även i fråga om arbetstagare som utstationerats efter att arbetet enligt avtalet inletts. Intygen ska lämnas in innan arbetstagarna börjar arbeta.

Med intyg över social trygghet avses utredningar om pensions- och olycksfallsförsäkring. Detta gäller alla situationer oberoende av om arbetstagarna har A1-intyg, om avtalsparten har tecknat en pensions- och olycksfallsförsäkring för arbetstagare i Finland eller om avtalsparten har försäkrat arbetstagare från tredje land i deras ursprungsland.

I avtal som gäller byggverksamhet har beställaren under hela avtalstiden en fortlöpande skyldighet att försäkra sig om att alla utstationerade arbetstagare hos avtalsparten har giltiga intyg över hur den sociala tryggheten bestäms.

Exempel på beställaransvarsutredningar

[Tabellen](#) som hör till ansvarsområdet för arbetarskyddsförvaltning finns exempel på utländska beställaransvarsutredningar. Tabellen innehåller landsvis information om vilka intyg eller utredningar som kan betraktas som motsvarande och tillförlitliga utländska utredningar när det gäller att uppfylla beställarens utredningsskyldighet. Uppgifterna i tabellen har sammanställts av ansvarsområdet för arbetarskydd vid regionförvaltningsverket (RFV) i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

Mer information om hur utredningsskyldigheten enligt beställaransvarslagen uppfylls i fråga om företag som är registrerade utomlands finns på arbetarskyddsförvaltningens [webbplats](#). På webbplatsen beskrivs bland annat:

- exempel på domstolsbeslut och prejudikatfall
- broschyrer om beställaransvar på olika språk
- mer information om pensions- och olycksfallsförsäkringar för utländska företag.

I den här [videon](#) behandlas beställaransvarsutredningar i fråga om utländska företag.

Försummelse av utredningsskyldigheten

Beställaren kan påföras en försummelseavgift om något av följande villkor uppfylls:

1. Beställaren har försummat sin utredningsskyldighet.
2. Beställaren har ingått avtal med en näringsidkare som meddelats näringsförbud eller med ett företag vars ansvariga person eller en person i därmed jämförbar ställning har meddelats näringsförbud.
3. Beställaren har ingått ett avtal trots att beställaren måste ha känt till att den andra avtalsparten inte haft för avsikt att fullgöra sina lagstadgade skyldigheter som avtalspart och arbetsgivare.

3.2 Skyldigheter vid anlitande av utländsk arbetskraft

Med utstationerad arbetstagare avses en arbetstagare som vanligen arbetar i en annan stat än Finland och som en arbetsgivare som är etablerad i en annan stat och bedriver betydande verksamhet i staten i fråga skickar till Finland för tillfälligt arbete under en begränsad tid.

Ett utstationerande företag är ett företag som är arbetsgivare för en arbetstagare som utstationerats till Finland. Lagen om utstationering av arbetstagare (447/2016) gäller utstationerade arbetstagare. Enligt lagen avses med beställare ett företag eller användarföretag eller någon annan aktör som köper tjänster av ett utstationerande företag.

Skyldigheter vid anlitande av utstationerade arbetstagare

Det utstationerande företaget, det vill säga arbetsgivaren, ska bland annat

- innan arbetet påbörjas göra en anmälan till arbetarskyddsmyndigheten om att en eller flera arbetstagare utstationeras
- utse en företrädare för företaget i Finland och se till att företrädaren är anträffbar
- tillhandahålla information om företaget och utstationerade arbetstagare i Finland under hela utstationeringen.

Definition av byggarbete

I byggnadsförordningen definieras byggnadsarbete på följande sätt. Byggnadsarbete innebär nybyggnad, reparationsbyggnad och underhåll av byggnader och andra konstruktioner ovan och under jord och i vatten.

Den exakta definitionen i byggnadsförordningen finns [här](#).

I byggarbete ska huvudentreprenören och byggherren på den utstationerade arbetstagarens begäran utreda brister i lönebetalningen hos det utstationerande företaget. Huvudentreprenören och byggherren ska lämna det svar de fått av arbetsgivaren till arbetstagaren samt på begäran av arbetstagaren även till arbetarskyddsmyndigheten.

Företrädare för det utstationerande företaget

Ett utländskt företag som utstationerar arbetskraft till Finland ska i Finland ha en företrädare som är anträffbar för den utstationerade arbetstagaren och myndigheterna under hela utstationeringsperioden. I praktiken innebär det att företrädaren ges fullmakt att agera för företagets räkning i Finland och att företrädaren ska ha en finländsk postadress.

Det utstationerande företaget är också skyldigt att tillhandahålla information om företaget och de utstationerade arbetstagarna i Finland under hela utstationeringsperioden.

En företrädare behöver inte utses om företaget utstationerar arbetstagare till Finland för högst tio dagar. När utstationeringens varaktighet beräknas ska den aktuella utstationeringsperioden beaktas och dessutom alla andra utstationeringsperioder under en tid om fyra månader innan utstationeringen avslutades, under vilka en arbetstagare utfört arbete i Finland.

Till utstationeringens varaktighet räknas varje sådan dag då en eller flera utstationerade arbetstagare arbetar i Finland. De beräknade månaderna är kalendermånader.

Utseende av en företrädare för det utstationerande företaget i Finland

Beställaren ska med tillgängliga medel se till att det utstationerande företaget utser en företrädare i Finland och att denne är anträffbar.

Om beställaren i ett avtal som ingåtts med ett utländskt företag har krävt att en företrädare utses, anses beställaren ha fullgjort sin omsorgsplikt. Beställaren kan också till exempel med ett e-postmeddelande visa att beställaren har sört för att det utstationerande företaget känner till skyldigheten att utse en företrädare och de skyldigheter som gäller den.

Beställaren ska på arbetarskyddsmyndighetens begäran av det utstationerande företaget begära information om var och hur företrädaren kan nås. Informationen ska också förmedlas till arbetarskyddsmyndigheten. Om beställaren på arbetarskyddsmyndighetens begäran inte tar reda på denna information av det utstationerande företaget, är beställaren skyldig att betala försumelseavgift.

Anmälningsskyldighet

Beställaren ska med tillgängliga medel se till att det utstationerande företaget gör en anmälan om utstationering av arbetstagare till arbetarskyddsmyndigheten.

Beställaren anses ha fullgjort sin omsorgsplikt om beställaren har krävt att en anmälan ska göras i sitt avtal med ett utländskt företag. Beställaren kan också till exempel med ett e-postmeddelande visa att beställaren har sört för att det utstationerande företaget känner till anmälningsskyldigheten.

Den utstationerade arbetstagarens arbetsgivare gör en anmälan med arbetarskyddsmyndighetens [webblankett](#). Anmälan ska göras innan arbetstagaren börjar arbeta i Finland.

En anmälan behöver inte göras om företaget utstationerar arbetstagare genom överföring inom företagsgruppen för högst fem arbetsdagar till annat arbete än arbete inom byggbranschen. Inom byggbranschen görs alltid en anmälan. När utstationeringens varaktighet beräknas ska den aktuella utstationeringsperioden (arbetsperioden) beaktas och dessutom alla andra utstationeringsperioder under en tid om fyra månader innan utstationeringen avslutades, under vilka en arbetstagare utfört arbete i Finland.

Vid transporter som utförs som underentreprenad inom vägtransportsektorn ska trafikidkaren (arbetsgivaren) göra en anmälan om utstationering via EU:s elektroniska IMI-system i EU:s portal: [\(IMI\) Road Transport - Posting Declaration](#).

- Mer information om utstationering av arbetstagare finns på arbetarskyddsförvaltningens webbplats: [\(länk: Utstationerad arbetstagare\)](#)
- Mer information för arbetsgivare om expanderings av företagsverksamheten till Finland finns på webbplatsen Suomi.fi: [\(länk: Innan verksamheten expanderas till Finland\)](#)

Säkerställande av rätten att arbeta och bevarande av information

En utländsk arbetstagare ska ha rätt att arbeta i Finland. Grunden för rätten att arbeta beror på vilket lands medborgare arbetstagaren är, hurdant arbete personen kommer att utföra i Finland och för hur lång tid.

Arbetsgivaren är skyldig att försäkra sig om att en redan anställd och en utländsk arbetstagare som ska börja arbeta har rätt att arbeta. Skyldigheten att försäkra sig om detta gäller också utländska arbetsgivare, det vill säga arbetsgivare med hemort någon annanstans än i Finland. Dessutom ska arbetsgivaren bevara information om grunderna för utländska arbetstagares rätt att arbeta på arbetsplatsen. Uppgifterna ska bevaras i två år efter att anställningsförhållandet har upphört. Skyldigheten att försäkra sig om rätten att arbeta och skyldigheten att bevara information gäller också beställaren när arbetstagare som är anställda hos en utländsk arbetsgivare arbetar i Finland i entreprenad- eller underentreprenadarbete, som hyrda arbetstagare eller genom förflyttning inom företaget. Med beställare avses i detta sammanhang den som beställt entreprenaden eller underentreprenaden eller den som låter utföra arbetet.

Lämnande av uppgifter till arbetstagarnas företrädare

Beställaren ska meddela arbetsplatsens förtroendemän, förtroendeombud och arbetarskyddsfullmäktig namnen på utländska arbetstagare hos en utländsk avtalspart samt vilka kollektivavtal som tillämpas på arbetstagarnas arbete. Skyldigheten gäller inte situationer där avtalsparten är finländsk.

Beställarens ansvar som byggarbetsplatsens huvudentreprenör

På en byggarbetsplats ska huvudentreprenören eller någon annan aktör som i huvudsak genomför byggprojektet försäkra sig om att alla utlänningar som arbetar på byggarbetsplatsen har rätt att arbeta. Detta gäller även utländska arbetstagare som arbetar vid finländska företag. Dessutom är huvudentreprenören skyldig att bevara uppgifter om grunderna för rätten att arbeta för alla utländska arbetstagares del. Uppgifterna ska bevaras i två år efter att arbetet har upphört.

Straffansvar

Olovligt arbete är straffbart för arbetsgivaren med stöd av både utlänningslagen och strafflagen. Huvudentreprenören, den som gett entreprenaden och den som beställt arbetet är skyldiga att försäkra sig om arbetstagarnas rätt att arbeta. Straffansvaret gäller också ovan nämnda aktörer om de försummar denna skyldighet.

- Mer information om säkerställande av rätten att arbeta finns på arbetarskyddsförvaltningens webbplats: ([länk: Rätten att arbeta ska säkerställas](#))

4. Sammanfattning

Granskningen av utländska anbudsgivares utredningar är ofta en tidskrävande process med oklar praxis för upphandlande enheter. I den här handboken har vi strävat efter att i korthet ge svar på de vanligaste problemsituationerna samt allmänna råd om hur processen genomförs och hanteras.

I slutet av handboken finns en lista med länkar till aktörer som hjälper i utmanande situationer. I bilagorna finns dessutom en sammanställning av de centrala punkterna i utredningsprocessen (bilaga 1).

Checklista för utredning av utländska anbudsgivares behörighet

1. Kontrollera anbudsgivarens/anbudsansökans preliminära behörighet i anbudet eller anbudsansökan (vid EU-upphandlingar kontrolleras den preliminära behörigheten i ESPD).
 - » Begär tilläggsutredningar om det uppstår oklarheter.
 - » Uteslut anbudsgivare som inte uppfyller kraven.
2. Kontrollera vinnarens eller de utvaldas slutliga behörighet.
 - » Kontrollera vilka utredningar som behövs i en utländsk anbudsgivares etableringsland.
 - » Kontrollera också att registeruppgifterna i Finland är korrekta om den utländska anbudsgivaren har verksamhet i Finland.
 - » Kontrollera också finländska straffregisterutdrag för den (lednings)personal som bor i Finland (EU-upphandlingar).
3. Omfattas upphandlingen av beställaransvarslagen? Om så är fallet,
 - » inhämta utredningar enligt beställaransvarslagen och bevara dem
 - » kräv intyg över hur arbetstagarnas sociala trygghet har bestämts
 - » granska intyg över social trygghet.
4. Har producenten utstationerat arbetstagare? Om så är fallet, se till att producenten är medveten om sitt ansvar, och
 - » utser en företrädare för det utstationerande företaget i Finland
 - » gör en förhandsanmälan om utstationering av arbetstagare.
5. I fråga om utländska arbetstagare som är anställda hos en utländsk producent
 - » säkerställ att arbetstagarna har rätt att arbeta i Finland
 - » bevara uppgifter om arbetstagarna och grunderna för deras rätt att arbeta på arbetsplatsen
 - » meddela arbetstagarnas uppgifter till företrädaren för arbetstagarna på arbetsplatsen.

Länkar till tjänster som tillhandahålls av aktörer som erbjuder stöd och rådgivning

På arbetarskyddsförvaltningens [webbplats](#) finns information om bland annat beställaransvarslagen och anlitande av utländsk arbetskraft samt arbetarskyddsmyndighetens tjänster

Rådgivningsenheten för offentlig upphandling [JHNY](#) ger råd i frågor som berör offentlig upphandling.

Bilaga

Bilaga 1: Tabell

De vanligaste länderna och instans som utfärdar registeruppgiften

Utredningar och intyg som begärs av utländska producenter

Enligt personens bosättningsland och företagets registreringsland.

Obs! För företagets del ska man också utreda registeruppgifter i verksamhetsländerna

Information som utreds	Finland	Norge	Sverige	Estland	Danmark	Tyskland
Utredning av obligatoriska grunder för uteslutning	Straffregisterutdrag som Rättsregistercentralen utfärdar för offentliga upphandlingar	Den upphandlande enheten behöver inte på basis av straffregistret utreda hur de obligatoriska grunderna för uteslutning uppfylls. Norska polisen utfärdar dock ett intyg på begäran (politiet)	En fritt formulerad utredning av personen om att inga obligatoriska grunder för uteslutning föreligger	Registrite och Infosüsteemide Keskus (RIK) utfärdar ett intyg ur straffregistret	"Politi – Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregistret) (The Danish National Police – The Central Criminal Register)"	Federal Office of Justice Intyg utfärdad av Internationale Registerangelegenheiten
Förskottsuppbördsregistret 1.2 Arbetsgivarregistret 1.3 Registret över mervärdesskatteskyl-diga	Beviljas av Skatteförvaltningen, syns även på www.ytj.fi	1.1. Myndigheten Skatteetaten utfärdar intyg/registerutdrag	1.1. Myndigheten Skatteverket utfärdar intyg/registerutdrag	1.1. Myndigheten Maksu- ja Tolliamet utfärdar intyg/registerutdrag över tillhörighet till registret över betalnings-skyldiga 1.2. Det finns inget arbetsgivarregister 1.3. Myndigheten Maksu- ja Tolliamet utfärdar intyg/registerutdrag	"Skatteforvaltningen (The Danish Customs and Tax Administration)"	En lokal Finanzamt-byrå vid myndigheten Finanzverwaltung utfärdar intyg/registerutdrag 1.1. (Ansässigkeitsbescheinigung/certificate of fiscal residence) 1.2. (Bescheinigung in Steuersachen), i vilket ingår en anteckning med arbetsgivaruppgifter (Lohnsteuer, Arbeitgeber) 1.3. (Bescheinigung in Steuersachen)
2. utdrag ur handelsregistret	www.ytj.fi	Myndigheten Enhetsregisteret utfärdar intyg	Myndigheten Bolagsverket utfärdar intyg/registerutdrag över tillhörighet till företagsregistret (bolagsregister)	Myndigheten Registrite ja Infosüsteemide Keskus (RIK) utfärdar intyg/registerutdrag över tillhörighet till företagsregistret (äriregister)	"Erhvervsstyrelsen (CVR – Det Centrale Virksomhedsregister) (The Danish Business Authority (CVR – Central Business Register))"	Handelsregister utfärdar intyg/registerutdrag (Handelsregisterauszug, förkortning HR-Auszug) över tillhörighet till handelsregistret
3. intyg över betalning av skatter, intyg över skatteskulder eller intyg över betalningsplan för skatteskuld	Utredning utfärdad av Skatteförvaltningen	Myndigheten Skatteetaten utfärdar intyg/registerutdrag	Myndigheten Skatteverket utfärdar intyg/registerutdrag	Myndigheten Maksu- ja Tolliamet utfärdar intyg/registerutdrag	"Skatteforvaltningen (The Danish Customs and Tax Administration)"	En lokal Finanzamt-byrå vid myndigheten Finanzverwaltung utfärdar intyg/registerutdrag (Bescheinigung in Steuersachen)

Information som utreds	Finland	Norge	Sverige	Estland	Danmark	Tyskland
4. Intyg över tecknande av pensionsförsäkringar och betalning av pensionsförsäkringsavgift eller utredning om att en betalningsöverenskommelse har ingåtts angående pensionsförsäkringsavgifter som förfallit till betalning.	Utredning utfärdad av försäkringsbolaget	Myndigheten Norges arbeids- og velferdsetaten (NAV) utfärdar A1	Pensionsmyndigheten utfärdar ett A1-intyg eller intyg av den finländska arbetspensionsanstalt som försäkrat avtalspartnerns arbetstagare	Myndigheten Sotsi aalkindlustusamet utfärdar ett A1-intyg eller intyg av den finländska arbetspensionsanstalt som försäkrat avtalspartnerns arbetstagare	"ATP (Arbejdsmarkedets Tillægspension) (Statement from ATP – The Danish Labour Market Supplementary Pension Fund)"	Ämbetsverket Deutsche Rentenversicherung Bund,- eller Deutsche Rentenversicherung Nord eller Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See utfärdar ett A1-intyg eller intyg av den finländska arbetspensionsanstalt som försäkrat avtalspartnerns arbetstagare
7. Utredning om tecknande av olycksfallsförsäkring (gäller endast byggverksamhet) (Obs! Även intyg som utfärdats av det finländska olycksfallsförsäkringsbolaget som försäkrat avtalspartnerns arbetstagare om olycksfallsförsäkring som tecknats i Finland duger som bevis)	Utredning utfärdad av försäkringsbolaget	Myndigheten Norges arbeids- og velferdsetaten (NAV) utfärdar A1	Pensionsmyndigheten utfärdar A1-intyg	Myndigheten Sotsi aalkindlustusamet utfärdar ett A 1-intyg	A valid insurance agreement and policy or statement from the relevant insurance company.	Ämbetsverket Deutsche Rentenversicherung Bund,- eller Deutsche Rentenversicherung Nord eller Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See utfärdar ett A1-intyg
Dessutom gäller följande utredningar alla länder: utredning om vilket kollektivavtal som ska tillämpas på arbetet eller om de centrala anställningsvillkoren 6. redogörelse för företagshälsovård	Avtalspartnerns utredning över vilket kollektivavtal som tillämpas på arbetet eller för anställningsvillkoren avtalspartnerns redogörelse för hur företagshälsovården är ordnad i Finland	Avtalspartnerns utredning över vilket kollektivavtal som tillämpas på arbetet eller för anställningsvillkoren avtalspartnerns redogörelse för hur företagshälsovården är ordnad i Finland	Avtalspartnerns utredning över vilket kollektivavtal som tillämpas på arbetet eller för anställningsvillkoren avtalspartnerns redogörelse för hur företagshälsovården är ordnad i Finland	Avtalspartnerns utredning över vilket kollektivavtal som tillämpas på arbetet eller för anställningsvillkoren avtalspartnerns redogörelse för hur företagshälsovården är ordnad i Finland	Avtalspartnerns utredning över vilket kollektivavtal som tillämpas på arbetet eller för anställningsvillkoren avtalspartnerns redogörelse för hur företagshälsovården är ordnad i Finland	Avtalspartnerns utredning över vilket kollektivavtal som tillämpas på arbetet eller för anställningsvillkoren avtalspartnerns redogörelse för hur företagshälsovården är ordnad i Finland

Obs! Tabellen innehåller inte de krav som den upphandlande enheten själv fastställt gällande till exempel ekonomisk förmåga.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KUNTA
LIITTO

Kommun-
förbundet

